

Posudek vedoucího na disertační práci Marie Farkové *Adolescenti s mentálním postižením v dětských domovech a dětských domovech se školou na cestě k dospělosti* (program: pedagogika na FF UK v Praze, 2015)

Autorka se zaměřila na opomíjené a v odborné veřejnosti málo frekventované téma, které propojuje problematiku přechodu z ústavní péče do života – a to u skupiny dětí s mentálním postižením. Autorka se tak zaměřila na řadu interdisciplinárních problémů, s nimiž se potýká jak v teoretické, tak i v empirické části. Jedním z klíčových témat bylo, jaké představy mají adolescenti s mentálním postižením představy o své budoucnosti, při němž se autorka vypořádávala s definicemi normality (jak z obecně teoretického (filosofického) stanoviska, tak z hlediska odborných věd - včetně sociologie). Zcela nepochybné je, že v pozadí celého teoretického i praktického šetření byla starost autorky s dlouhou zkušeností práce psychologičky a pedagožky s postiženou mládeží starost *o budoucí osud těch, jejichž společenská pozice je nejasná a společensky málo perspektivní*. V pozadí celého šetření tak cítíme zájem *o sociální aspekty života lidí s mentálním postižením* a jejich možnostmi adaptace na dospělý a samostatný život. Autorka v této souvislosti původně věnovala značnou pozornost tématu normality, které pro ni bylo teoreticky výchozí a nosné, v průběhu řešení práce se však postupně přiklonila k dalším tématům: téma představ a schopnosti mít vůbec nějakou vizi budoucnosti se jí začalo jevit jako nosné a hodné zvýšené pozornosti.

Empirická část je doplněna výzkumnou částí, která je spíše rozsáhlejší sondou, protože se v průběhu empirického šetření ukázala řada potíží nejen se sestavením vhodného vzorku „respondentů“, ale autorka narážela i na snahu některých organizací neúčastnit se výzkumných aktivit. Domnívám se, že právě empirická část přes její pracnost bude v tomto případě předmětem značných diskusí, protože má do značné míry ráz předběžného inspirativního šetření. Z povahy předmětu šetření však vyplynulo, že půjde spíše o kvalitativní výzkum než o kvantitativní šetření, při němž by se autorka zřejmě pohybovala na pevnější půdě.

Vzhledem k tomu, že jsem mohl sledovat postupné proměny tématu práce (včetně změny názvu práce), mohu konstatovat, že autorka prošla poměrně dlouhou cestou hledání východisek jak racionálně a pro širší pedagogickou veřejnost sdělně uchopit východiska zkoumání zvolené problematiky. S tématem několikrát vystoupila na doktorandském, semináři a vždy se stávalo předmětem intenzivních a složitých debat. Právě snaha vyvolat zájem a diskusi o opomíjené a zdánlivě okrajové téma pedagogiky považuji za jeden z největších přínosů práce; v této inspiraci pro další výzkumy vidím i inovátorský a originální přístup ke zvolené problematice.

Celkové hodnocení: přes drobné problémy a výhrady považuji celkový design práce (zvláště teoretické části) za vhodně volený a přínosný; proto práci doporučuji k obhajobě.

20. července 2015

Doc. PhDr. Jaroslav Kořa; vedoucí práce